

Veronika KUČABOVÁ: „Chodit po těle Matky Země...“ *Ontologie přírody současného druidství*. Praha: FHS UK 2021, 67 s.

Veronika Kučabová se ve své bakalářské práci zaměřila na to, co aktéři, kteří praktikují druidství, rozumějí přírodou, a jak se k přírodě/přírodám vztahují. Původním záměrem práce bylo tázat se spíše po ochraně přírody, v procesu výzkumu se pak jako nosné vynořily právě různé ontologie přírody. Autorka proto postupně tímto směrem rozšiřovala své teoretické zázemí, které nakonec vybudovala na velmi kvalitní diskuzi nejednoduché literatury věnované symetrické antropologii a ontologickému relativismu (zejm. Latour, Vivieros de Castro, Descola, ale i domácí literatura k tématu). Metodologicky pak svou práci založila na kvalitativním výzkumu formou polostrukturovaných rozhovorů.

Nutno předeslat, že výsledná práce je naprosto konzistentní. Autorka logicky a systematicky buduje své poznání, které ústí do stručného shrnujícího závěru. Za vyzdvižení nepochybně stojí teoretická část práce, kde autorka jak přímo v první kapitole, tak ale i v metodologické a empirické části prokazuje, že si symetrické uvažování osvojila a dokáže s ním pracovat. V tomto kontextu bych paradoxně vyzdvihla třeba vymezení se vůči antropologii náboženství, které je v souladu s přijatou epistemologií výborně vyargumentováno. Na druhou stranu, možná by některé současné teorie z této oblasti autorce pomohly důkladněji identifikovat, co v datech děje. Stejně tak metodologická část je pojata výborně, autorka prokazuje svoji citlivost k tématu i aktérům takřka etnografickou (ostatně k textům pojednávajícím etnografii se také zhusta obrací).

Empirické části práce předchází představení terénu výzkumu a lidských i ne-lidských aktérů (kap. 2.7). Ve vlastní empirické části pak už autorka explicitně pracuje s daty vytvořenými prostřednictvím rozhovorů, která zjevně velmi důkladně analyzovala a opakovaně promýšlela. Identifikuje tedy různá pojetí (ontologie) přírody, sleduje, jak se k přírodě aktéři vztahují a nakonec i jak uvažují o její ochraně. Citace dat, s nimiž pracuje, zasazuje do kontextu a neustále interpretuje, včetně občasných diskuzí s odbornou literaturou. Autorka dle mého soudu prokazuje svou etnografickou citlivost, přesně ve smyslu Eriksenovského malého králíka teorie a velkého slona dat, kdy výsledná směs má příchut' králíka. O to víc mě mrzí, že vlastní výzkum neproběhl formou etnografie. Zdá se totiž, že ona tři go-along interview (z celkem 10 resp. 11 rozhovorů) téma celkem prosvětli (viz třeba Bukova Dračí koruna na s. 37). Především ale, domnívám, mohlo etnografické zakoušení terénu pomoci k hlubšímu porozumění sledované ontologii/ontologiím. Jakkoli jsme to s Veronikou při tvorbě práce vcelku intenzivně diskutovaly, při čtení textu s odstupem si znovu kladu otázku, zda tuto asambláž přístupů ve výsledku opravdu kategorizovat do dvou odlišných ontologií. Nicméně to je věc diskuze a interpretace, ovšem ale i dat, s nimiž je možné pracovat.

Celkově nemohu než konstatovat, že Veronika Kučabová předložila velmi kvalitní práci. Osvojila si nejednoduché teoretické zázemí, formulovala a realizovala smysluplný výzkumný projekt, který vtělila do kultivovaného textu. Proto její práci s radostí doporučuji k obhajobě a navrhuji ji hodnotit jako výbornou.